

Члан 1.

Доноси се Локални акциони план запошљавања града Ваљева за 2018. годину.

Члан 2.

Саставни део ове Одлуке чини Локални акциони план запошљавања града Ваљева за 2018. годину

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Ваљева".

**Скупштина града Ваљева
Број:101-21/2018-02**

**Председник
Скупштине града Ваљева
Милорад Илић,с.р.**

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА ВАЉЕВА ЗА 2018.
ГОДИНУ**

I УВОД

Локални акциони план запошљавања Град Ваљево за 2018. годину (у даљем тексту: ЛАПЗ) представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања у 2018. години. У складу са Законом запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, БР. 36/09 и 88/10) њиме се дефинишу приоритети и циљеви политике запошљавања у 2018. години и утврђују програми и мере који ће се реализовати у 2018. години на територији Града Ваљева, како би се достигли циљеви и постигло одрживо повећање запослености.

Национални акциони план запошљавања за 2018. годину (у даљем тексту: НАПЗ), представља основни инструмент за спровођење активне политике запошљавања, којим се дефинишу циљеви и приоритети и утврђују програми и мере политике запошљавања који ће се реализовати у току 2018. године, тј., операционализацију НАПЗ-а за период 2011-2020. године („Службени гласник РС“, број 37/11), а у изради овог документа и дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања учествовале су социјални партнери, релевантне институције и остале заинтересоване стране.

Правни основ за доношење ЛАПЗ-а садржан је у члану 20. став 1. тачка 1., члану 32. став 1. тачка 4. и члану 17. став 1. тачка 1. и члану 35. став 1. тачка 4. Статута града Ваљева („Службени гласник града Ваљева“, број 19/08).

**ОДЛУКУ
о усвајању Локалног акционог плана
запошљавања**

Чланом 20. став 1. тачка 1. Закона о локалној самоуправи прописано је да општина доноси програме развоја.

Чланом 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи прописано је да Скупштина општине, у складу са законом доноси програм развоја општине, у складу са законом доноси програм развоја општине и појединих делатности.

Чланом 66. став 3. истог закона прописано је да се одредбе овог закона које се односе на скупштину општине примењују на градску скупштину.

Чланом 17. став 1. тачка 1. Статута града Ваљево прописано је да град доноси програме развоја.

Чланом 35. став 1. тачка 4. Статута града Ваљево прописано је да Скупштина града у складу са законом доноси програм развоја града и појединих делатности.

Општи циљ ЛАПЗ-а је повећање запослености и то кроз:

1. Стручну праксу – ради стицања практичних знања и вештина за самосталан рад у струци без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем, без обзира на године живота.
2. Јавне радове – за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса.

Осим мера и активности наведених у овом акционом плану у 2018. години ће бити реализоване и друге мере и активности за подстицање запошљавања које спроводе Национална служба за запошљавање- Филијала Ваљево, у складу са својим програмом рада и расположивим финансијским средствима.

II МАКРОЕКОНОМСКИ ТРЕНДОВИ

(Извор: НАПЗ за 2018. годину)

Према подацима Републичког завода за статистику (РЗС) у другом кварталу 2017. године остварен је реалан раст привредне активности од 1,3%. Посматрано са производне стране, раст БДП у другом кварталу вођен је сектором услуга који доприноси са 1,2 процентних поена (п.п.). Прерађивачка индустрија, уз опоравак електро-енергетског сектора, дала је допринос од 0,6 п.п. Пад пољопривредне производње био је већи од очекиваног и негативно утицао са 0,6 п.п. Негативан допринос забележен је и код грађевинске активности (други квартал за редом).

Раст укупне индустрије од 3,1% међугодишње (мг) остварен у другом кварталу 2017. године доминантно је детерминисан позитивним кретањима у прерађивачкој индустрији која је са повећањем од 5,1% дала допринос од 4,2 п.п. Производња електричне енергије имала је негативан утицај од 1,4 п.п.

Током првих седам месеци 2017. године извезено је робе у вредности 8,7 млрд евра, док је увезено робе у вредности од 11,2 млрд евра (што је раст од 13,2% и 13,1% мг), док је спољнотрговински дефицит увећан за 12,7% у односу на исти период претходне године.

Укупан спољни дуг на крају првог квартала 2017. године износио је 26,2 млрд евра, и у поређењу са крајем претходне године смањен је за 374,2 мил.евра.

Инфлација се у августу 2017. године на међугодишњем нивоу кретала у границама дозвољеног одступања од циља Народне банке Србије ($3\% \pm 1,5\text{п.п.}$). У овом периоду инфлација је износила 2,5%, што је било условљено, пре свега, повећањем цена нафтних деривата, дувана, услуга мобилне телефоније и туристичких аранжмана.

Просечна нето зарада у периоду јануар-јул 2017. године повећана је за 0,9% реално, м.г. Смањене су разлике између просечних зарада јавног и приватног сектора, превасходно као резултат бржег раста зарада у приватном сектору.

Повећање броја запослених регистровано је у свим производним секторима, док су најзначајнија побољшања остварена у секторима услуга и индустрије.

Раст броја запослених регистрован је и у сегменту формалне и у сегменту неформалне запослености. Повећању формалне запослености, као квалитетном делу укупне запослености, поред оствареног привредног раста, додатно је допринело и ефикасније ангажовање инспекцијских служби у циљу сузбијања сиве економије. Раст запослености забележен је у прерађивачкој индустрији, рударству, трговини и др, што је у складу са повољним економским кретањима у овим секторима. Раст неформалне запослености у другом кварталу 2017. године, највећим делом је резултат већег ангажовања сезонских радника у пољопривредној производњи услед добре пољопривредне године. Раст запослености, али и подстицање неактивних лица, унапређењем и проширењем обухвата мера активне политике запошљавања, уз додатну мотивисаност растом реалних зарада, допринело је повећању стопе активности. Од посебног значаја за продуктивно запошљавање у наредном периоду јесте усаглашавање политика запошљавања, образовања и научно-технолошког развоја ради прилагођавања нивоа знања и вештина и запошљавања према потребама тржишта рада. С тим у вези, у наредном средњорочном периоду, очекује се наставак реформи у области тржишта рада и образовања (увођење система дуалног образовања, којим ће се обезбедити повезаност квалификоване радне снаге са стварним потребама тржишта рада).

У наредном периоду очекује се и да ће раст реалних нето зарада у приватном сектору пратити раст продуктивности у привреди. Спорији раст реалних нето зарада од раста реалног БДП, као и раст зарада у складу са растом продуктивности утицаће на смањивање јединичних трошкова рада и на побољшање конкурентске позиције земље. Реалном расту зарада допринеће и повећање минималне цене рада од 1. јануара 2018. године са 130 на 143 динара по радном часу, што ће се позитивно одразити на

агрегатну тражњу, а имаће и позитиван фискални ефекат.

1. Оквир макроекономске политике и структурних реформи¹

Фокус економске и фискалне политике у наредном средњорочном периоду усмерен је на остварење следећих циљева:

- 1) одржавање макроекономске стабилности уз даље смањење јавног дуга и његово враћање у одрживе оквире;
- 2) наставак примене структурних реформи, посебно у домену јавних предузећа, као и подизање ефикасности јавног сектора.

Влада ће активним мерама у наредном трогодишњем периоду наставити са унапређивањем пословног амбијента. Успостављен је модел раста који се заснива на повећању инвестиција и извоза, а посебне подстицајне мере биће реализоване и од стране Министарства привреде са циљем даљег развоја привреде и равномерног регионалног развоја. Дугорочну одрживост раста треба додатно да подрже комплексни и свеобухватни реформски процеси, које ће Влада наставити да спроводи, како би се отклониле постојеће баријере и ризици. Тиме се стимулише приватна иницијатива, буди предузетништво и иновативност и афирмише развој заснован на знању и технолошком напретку, што ће у крајњој линији допринети отварању нових радних места и смањењу незапослености.

Реализација постављених циљева Владе допринеће повећању животног стандарда становништва и успостављању одрживог, паметног и инклузивног раста, који подразумева подстицање конкурентности и ефикаснију употребу ресурса, развој економије заснован на знању и иновацијама уз бољу партиципацију на тржишту рада, смањење сиромаштва и социјалну кохезију.

2. Трендови на тржишту рада

На основу података Републичког завода за статистику (РЗС) из Анкете о радној снази (АРС), прате се кретања и врши процена укупне радне снаге у Републици Србији.

Анкета о радној снази објављује се квартално, а последњи објављени подаци односе се на трећи квартал 2017. године. Такође, РЗС сваке године објављује АРС - годишњи билтен са просечним подацима за претходну годину.

У трећем кварталу 2017. године забележен је највећи број запослених (2.881.900) у периоду 2014–2017. године, због чега су и стопе активности (55,3%) и запослености (48,2%) највише.

---

¹ Фискална стратегија за 2016. годину са пројекцијама за 2017. и 2018. годину

Табела 1. Трендови на тржишту рада, за становништво старости 15 и више година

Година	Становништво старости 15+			
	Укупно	Активно	Запослено	Незапослено
2016. (просек)	6.017.600	3.208.800	2.719.400	489.400
I квартал 2017.	5.995.300	3.105.000	2.652.200	452.800
II квартал 2017.	5.988.200	3.265.000	2.881.000	384.100
III квартал 2017.	5.881.200	3.310.100	2.881.900	428.200

Извор: АРС, РЗС

У трећем кварталу 2017. године је, у поређењу са претходним кварталом, забележено смањење броја неактивних лица (за 52.100 лица) у корист пораста броја незапослених за око 44.100 лица. У поређењу са трећим кварталом 2016. године, дошло је до смањења броја незапослених за 21.900 лица и истовремено је порастао број запослених за око 67.900 лица.

Стопа активности за становништво старости 15 и више година у трећем кварталу 2017. године износи 55,3%, и у односу на други квартал 2017. године (54,5%), повећана је за 0,8 процентних поена (п.п.). У поређењу са истим кварталом претходне године, стопа активности је повећана за 1,1 п.п.

Стопа запослености за становништво старости 15 и више година у трећем кварталу 2017. године износи 48,2% и, у поређењу са другим кварталом 2017. године (48,1%), повећана је за 0,1 п.п. У поређењу са истим кварталом претходне године, стопа запослености је повећана за 1,4 п.п.

Стопа незапослености за становништво старости 15 и више година износи 12,9% и у поређењу са другим кварталом 2017. године (11,8%), повећана је за 1,1 п.п. У поређењу са истим кварталом претходне године, стопа незапослености је смањена за 0,9 п.п. Позитивни трендови присутни су и у категорији лица радног узраста (15-64).

3. Регионални аспект индикатора тржишта рада

У структури становништва према радном статусу, региони имају сличну расподелу. У трећем кварталу 2017. године стопе активности и запослености за становништво 15 и више година су нешто веће у Београдском региону (56,7% и 49,0%, респективно) и у Региону Шумадије и Западне Србије (57,0% и 49,7%, респективно), док су нешто ниже у Региону Војводине (54,0% и 47,7%, респективно) и у Региону Јужне и Источне Србије (53,4% и 45,9%, респективно).

Табела 2. Кретање основних индикатора тржишта рада по регионима

Старосна категорија 15+	Београдски регион	Регион Војводине	Регион Шумадије и Западне Србије	Регион Јужне и Источне Србије	Регион КиМ
I квартал 2017. године					
Стопа активности	53,7%	50,3%	53,6%	49,1%	...
Стопа запослености	46,6%	43,5%	45,7%	40,7%	...
Стопа незапослености	13,2%	13,6%	14,7%	17,2%	...
Стопа неактивности	46,3%	49,7%	46,4%	50,9%	...
II квартал 2017. године					
Стопа активности	56,4%	52,8%	55,7%	53,1%	...
Стопа запослености	49,6%	47,5%	49,1%	46,0%	...
Стопа незапослености	12,1%	10,2%	11,8%	13,3%	...
Стопа неактивности	43,6%	47,2%	44,3%	46,9%	...
III квартал 2017. године					
Стопа активности	56,7%	54,0%	57,0%	53,4%	...
Стопа запослености	49,0%	47,7%	49,7%	45,9%	...
Стопа незапослености	13,6%	11,7%	12,7%	14,1%	...
Стопа неактивности	43,3%	46,0%	43,0%	46,6%	...

Извор: АРС, РЗС

У односу на претходни квартал, стопа запослености повећана је Региону Шумадије и Западне Србије (0,6 п. п.) и Региону Војводине (0,2 п. п.), док стопа

незапослености највећу вредност има у Региону Јужне и Источне Србије (14,1%), а најнижу у Региону Војводине (11,7%).

4. Положај жена на тржишту рада

позитивне трендове, неравноправан положај полова на тржишту рада је и даље присутан.

И поред чињенице да основни индикатори тржишта рада и у трећем кварталу 2017. године бележе

Табела 3. Основни индикатори тржишта рада према полу, за становништво радног узраста (15-64) и становништво старије од 15 година

Период/старосна категорија	2016.		I квартал 2017.		II квартал 2017.		III квартал 2017.	
	15 +	15-64	15 +	15-64	15 +	15-64	15 +	15-64
Стопа активности								
Мушкарци	61,8%	73,1%	60,0%	71,3%	62,5%	73,8%	63,5%	75,2%
Жене	45,4%	58,1%	44,1%	56,8%	47,1%	60,3%	47,8%	61,6%
Стопа запослености								
Мушкарци	52,8%	61,9%	51,5%	60,6%	55,6%	65,2%	55,8%	65,7%
Жене	38,1%	48,4%	37,5%	48,0%	41,1%	52,3%	41,1%	52,6%
Стопа незапослености								
Мушкарци	14,6%	15,3%	14,3%	15,0%	11,0%	11,6%	12,0%	12,6%
Жене	16,1%	16,7%	15,0%	15,5%	12,7%	13,2%	14,0%	14,5%
Стопа неактивности								
Мушкарци	38,2%	26,9%	40,0%	28,7%	37,5%	26,2%	36,5%	24,8%
Жене	54,6%	41,9%	55,9%	43,2%	52,9%	39,7%	52,2%	38,4%

Извор: АРС, РЗС

У трећем кварталу 2017. године **стопа активности** жена старости 15 и више година износи 47,8%, односно 61,6% за жене радног узраста (15-64).

Стопа запослености жена од 41,1% у трећем кварталу 2017. године је и даље значајно нижа од стопе запослености мушкараца (55,8%), односно разлика у стопама запослености између мушкараца и жена (старости 15 и више година) износи 14,7 п.п. Разлика у стопама запослености мушкараца и жена радног узраста (15-64) у трећем кварталу 2017. године износи 13,1 п.п.

Стопа незапослености жена старости 15 и више година у трећем кварталу 2017. године износи 14,0%, а мушкараца 12,0%, што представља разлику од 2 п.п. У трећем кварталу 2017. године стопа незапослености жена радног узраста (15-64) износи 14,5%, а разлика у стопама незапослености мушкараца и жена радног узраста износи 1,9 п.п.

5. Старосна структура незапослених лица

Посматрано према годинама старости, у трећем кварталу 2017. године, око 203.500 лица припада двома најмлађим старосним групама (15-24 и 25-34).

Табела 4. Старосна структура незапослених лица, становништво радног узраста и становништво старије од 15 година

Старосна категорија	2016. година	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.
15-24	80.000	77.400	62.600	70.900
25-34	161.000	147.300	130.200	132.600
35-44	117.500	105.900	92.400	100.500
45-54	84.900	79.700	59.400	76.600
55-64	44.900	41.200	37.100	44.600
Укупно 15-64	488.300	451.400	381.500	425.200
Укупно 15+	489.400	452.800	384.100	428.200

Извор: АРС, РЗС

6. Положај младих (15-24) на тржишту рада

У трећем кварталу 2017. године у односу на исти период претходне године, код младих (15-24 год.), није било битних промена у броју запослених и незапослених, али је услед негативних демографских трендова, дошло до смањења

неактивног, односно укупног становништва тог узраста, што је довело до повећања стопа запослености и незапослености младих за 1,3 односно 0,4 п.п., респективно.

Стопа запослености младих у трећем кварталу 2017. године износи 23,7%, а стопа незапослености

28,8%. У односу на претходни квартал број запослених младих (15–24 год.) је већи за 20.800, а

стопа запослености младих је већа за 2,9 п. п.

Табела 5. Индикатори тржишта рада за младе (15-24)

Становништво старости 15-24	2016. (просек)	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.
Стопа активности %	30,3	28,0	29,2	33,3
Стопа запослености %	19,7	17,6	20,8	23,7
Стопа незапослености %	35,0	37,1	28,9	28,8
Стопа неактивности %	69,7	72,0	70,8	66,7

Извор: АРС, РЗС

Удео младих који нити раде нити су у било каквом систему образовања и обуке у укупној популацији младих између 15 и 24 године старости (тзв. НЕЕТ стопа), износи 17,1% и у односу на исти период претходне године мањи је за 1,1 п.п.

7. Положај старијих (55-64) на тржишту рада

Стопа активности лица старости 55-64 година, у трећем кварталу 2017. године износи 51,4%, и, у односу на претходни квартал, већа је за 0,5 п.п.

Табела 6. Основни индикатори тржишта рада старијих 55-64 година

Старосна категорија 55-64	2016. година	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.
Стопа активности %	46,9	46,8	50,9	51,4
Стопа запослености %	42,7	42,9	47,4	47,2
Стопа незапослености %	9,0	8,3	6,9	8,3
Стопа неактивности %	53,1	53,2	49,1	48,6

Извор: Израчунато на основу података из АРС, РЗС

Стопа запослености ове старосне групе у трећем кварталу 2017. године износи 47,2%, а стопа незапослености старијих износи 8,3%.

трећем кварталу 2017. године стопа дугорочне незапослености износи 7,7%, што је за 0,3 п.п. више у односу на претходни квартал.

8. Дугорочна незапосленост

Стопа дугорочне незапослености представља проценат незапослених годину дана и дуже у укупном броју активних становника узраста (15+). У

Табела 7. Дугорочно незапослени, становништво старости 15 и више година

Старосна категорија 15+	2016. (просек)	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.
Укупан број незапослених 15+	489.400	452.800	384.100	428.200
Учешће – удео дугорочно незапослених	65,1%	60,05%	62,6%	59,6%
Стопе дугорочне незапослености	9,9%	8,8%	7,4%	7,7%

Извор: АРС, РЗС

9. Неформална запосленост

Стопа неформалне запослености представља удео лица која раде без формалног уговора о раду у укупном броју запослених.

Табела 8. Стопа неформалне запослености, становништво старости 15 и више година

Старосна категорија 15+	2016. (просек)	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.
Стопа неформалне запослености	22%	19,0%	22,1%	21,8%
Стопа неформалне запослености, без пољопривреде	9,8%	8,5%	10,2%	10,7%

Извор: APC, РЗС

Стопа неформалне запослености у трећем кварталу 2017. године износи 21,8% и смањена је у односу на претходни квартал за 0,3 п.п.

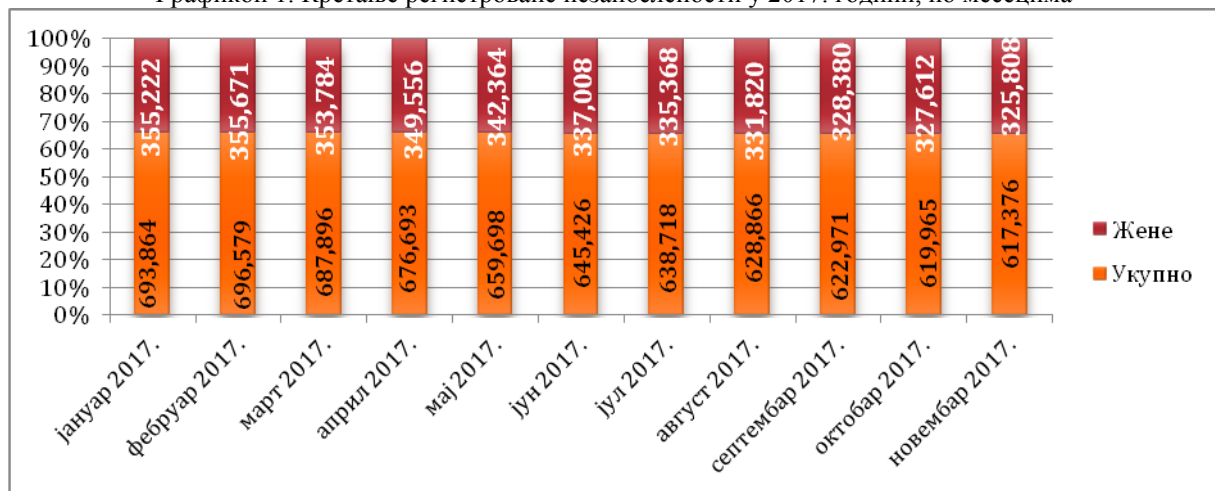
На структуру запослених значајно утичу сезонске осцилације и неформални сезонски послови, посебно у пољопривреди.

Стопа неформалне запослености без пољопривреде износи 10,7%.

10. Регистрована незапосленост

Број незапослених на евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ) у периоду јануар - новембар 2017. године бележи континуирано смањење. Број незапослених на евиденцији Националне службе за запошљавање на дан 30. новембар 2017. године износи 617.376 лица и мањи је за 74.575 лица у односу на исти период претходне године (691.951).

Графикон 1. Кретање регистроване незапослености у 2017. години, по месецима

Извор: НСЗ

Посматрано према образовној структури, најзаступљенија су лица са средњим нивоом образовања (учешће у регистрованој незапослености од 52,5%), затим следе незапослени без квалификација и са ниским нивоом квалификација (32,9%), док је учешће лица са вишим и високим образовањем 14,6%.

Посматрано према старосној структури, удео младих у регистрованој незапослености износи 22,6%, док је удео старијих од 50 година 30,9%.

Учешће дугорочно незапослених лица на евиденцији Националне службе за запошљавање износи 69,6%, односно 429.448 незапослених лица посао тражи дуже од 12 месеци.

11. Циљеви и приоритети политике запошљавања у РС

Основни циљ политике запошљавања, утврђен Националном стратегијом запошљавања за период 2011-2020. године, је да се у Републици Србији до

краја 2020. године успостави ефикасан, стабилан и одржив тренд раста запослености и да се политика запошљавања као и институције тржишта рада потпуно ускладе са тековинама ЕУ.

У складу са основним циљем политике запошљавања, стратешким и реформским документима од значаја и утицаја на политику запошљавања, и уз уважавање карактеристика националног тржишта рада, утврђени су следећи приоритети политике запошљавања у 2018. години:

1. Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада;
2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршка регионалној и локалној политици запошљавања;
3. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

11.1. Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада

Раст запошљавања, и као стратешки циљ - одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од привредног и инвестиционог амбијента и утиче на повећање не само броја, већ и квалитета радних места.

У 2018. години наставиће се са активностима у погледу даљег унапређења законодавног оквира у области рада и запошљавања, унапређења квалитета рада институција тржишта рада (НСЗ, агенције за запошљавање и локални савети за запошљавање), креирања политике запошљавања засноване на налазима евалуација утицаја мера и континуираног праћења потреба послодаваца и карактеристика незапослених лица, како би мере активне политике запошљавања биле у складу са стањем, могућностима и потребама националног и локалног тржишта рада.

Ради остваривања постављеног приоритета политике запошљавања предвиђене су следеће мере:

- **Унапредити законодавни оквир у области рада и запошљавања** - наставиће се са припремом законских решења из области рада и запошљавања којима се доприноси побољшању регулаторног оквира у овим областима (пропис о штрајку, о агенцијама за привремено запошљавање, о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима и о социјалном предузетништву).

- **Унапредити капацитете НСЗ за ефикасније пружање услуга посредовања у запошљавању, укључујући и систем каријерног вођења и саветовања** - у склопу реформе НСЗ акценат је на повећању квалитета услуга и унапређења стручног саветодавног рада са незапосленим лицима и послодавцима. То подразумева повећање броја саветника за запошљавање у НСЗ који раде директно са незапосленим лицима, као и наставак стручног оспособљавања и усавршавања запослених у НСЗ.

- **Унапредити капацитете агенција за запошљавање и развити различите облике сарадње агенција и НСЗ** - кроз организовање тренинга и обука за запослене у агенцијама, посебно за обављање послова професионалне оријентације и саветовања о планирању каријере, обезбеђивање заштите при запошљавању у иностранству, вођење евиденција и сл., укључујући и организовање припремних активности за приступање ЕУРЕС мрежи.

- **Јачати капацитете локалних савета за запошљавање и подстицати дијалог и сарадњу**

на локалном и регионалном нивоу - кроз организовање обука за планирање локалне политике запошљавања (за представнике локалних савета за запошљавање, јединица локалне самоуправе и НСЗ) која је у складу са стањем, потребама и могућностима локалног тржишта рада.

- **Унапредити методе евалуација мера активне политике запошљавања** – планира се примена ревидиране методологије за оцену утицаја реализованих мера активне политике запошљавања.

- **Спровођење анкете за праћење потреба и прогнозирања кретања на тржишту рада и унапређење процедура за планирање на националном и локалном нивоу** – планира се спровођење редовног годишњег анкетног истраживања потреба послодаваца за занимањима, квалификацијама, знањима и вештинама радне снаге, како би се обезбедила усаглашеност понуде и потражње на тржишту рада.

а. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Политика запошљавања представља интегрални део система развоја људских ресурса и креира се на основу анализе података о основним и пројектованим кретањима на тржишту рада, односно на основу сагледавања и праћења тенденција, стања и будућих потреба послодаваца на националном и регионалном нивоу ради прилагођавања мера активне политике запошљавања потребама тржишта рада.

Са циљем унапређења квалитета понуде и конкурентности радне снаге промовисаће се услуге каријерног вођења и саветовања, концепт целоживотног учења и тиме утицати на смањење неусаглашености понуде и потражње тржишту рада. Ради остваривања постављеног приоритета политике запошљавања предвиђене су следеће мере:

- **Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање**- Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као носилац ове мере, успоставиће методологију праћења спровођења програма каријерног вођења и саветовања заснованих на стандардима услуга, формирати тимове за каријерно вођење и саветовање у основним, средњим и високошколским установама и тиме у сарадњи са другим институцијама и НСЗ обезбедити услове за ученике, односно незапослена лица за управљање каријером, односно за планирање и управљање променама у области учења и рада.

- **Даље развијати национални систем класификације занимања** - наставиће се, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, са активностима на изради усаглашене класификације занимања.

- **Даље развијати национални оквир квалификација** - Министарство просвете, науке и технолошког развоја наставиће са активностима на успостављању законског и институционалног оквира за имплементацију националног оквира квалификација.

- **Промовисати концепт целоживотног учења** - подстицаће се континуирано усвајање додатних знања и вештина ради конкурентнијег иступања на тржишту рада, а истовремено ће се радити на подизању квалитета обука кроз акредитацију јавно признатих организатора активности образовања одраслих.

- **Наставак реформе стручног образовања** - Министарство просвете, науке и технолошког развоја наставиће са активностима на развоју политике формалног образовања у циљу бољег одговора на потребе тржишта рада.

III МИКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР

ГРАД ВАЉЕВО

1. ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ

1. Град Ваљево припада, од 2014. године, првој групи развијености градова и општина у

Србији. Ваљевску привреду карактерише значајно учешће индустрије, у оквиру које је посебно заступљена металопрерада, прехранбена индустрија са значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилна индустрија, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала и туризам. Од осталих грана доминантна је трговина са финансијским услугама.

2. Економски раст захтева инвестиције, слободну конкуренцију и отворено тржиште. Град Ваљево кроз транспарентан и инвестиционо "пријатељски" оквир тежи да створи такве привредне услове у којима будући инвеститор може да сагледа све могућности за доношење средњорочних и дугорочних инвестиционих одлука. Значај малих и средњих предузећа огледа се у томе што у доба кризе најлакше опстају, јер се најбрже

прилагођавају новонасталим условима. Подизање свести о предузетништву и унапређење управљачких способности садашњих и потенцијалних предузетника захтева промовисање предузетништва кроз: одговарајућу обуку о могућностима коришћења фондова за започињање посла, најповољнијем правном облику предузетништва, поступку регистрације, пореским и другим финансијским обавезама, начину израде бизнис планова, као и о самом препознавању предузетничке склоности и пословних идеја. Посебно треба развијати предузетништво у специфичним секторима који су најважнији за економски развој, као што су пољопривреда и производња хране, информационо-технолошки сектору и туризам.

Развој предузетништва на територији града Ваљева и нова запошљавања подстицала је и Национална служба за запошљавање - Филијала Ваљево и то не

само финансијском, већ и нефинансијском подршком. Водећу улогу за нефинансијску подршку одиграо је Пословни центар, кроз тродневне семинаре, првенствено лицима која намеравају да започну сопствени посао, "Пут до успешног

предузетника". Похађање обуке је уједно био и један од услова за добијање средстава за samozapošljavanje. Проценат успешности, на овај начин подстицаја предузетништва је међу највишим у Србији и износи око 40%.

Табела 1. Основни подаци о граду и округу (површина и становништво), по попису из 2011. године

	Површина (км ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становника*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености (бр. станов./ км ²)
		Град	Округ	Србија		Град	Округ	Србија	
Урбана зона	323	35,69	13,06	0,37	59.073	65,41	33,85	0,82	183
Рурална зона	582	64,31	23,52	0,66	31.239	34,59	17,90	0,43	53,67
Град	905	100	36,58	1,02	90.312	100	51,75	1,25	99,79
Округ	2,474	/	100	2,80	174.513	/	100	2,42	70,53
Србија	88,361	/	/	100	7.186.862	/	/	100	81,33

Табела 2. Радно способно становништво по попису из 2011 .године

Радно способно становништво (од 15-64 године)			
Град Ваљево	Укупан број	Мушкарци	Жене
	62.435	31.063	31.372
		49,75 %	50,25 %

2. КРЕТАЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗАПОШЉАВАЊА У ВАЉЕВУ

Позитивни трендови опоравка привредне активности, започети током 2016. године, интензивирани су у првом кварталу 2017. године, кроз наставак смањивања унутрашњих и спољних неравнотежа и раст привреде на здравим основама. Спроведене реформе у области грађевинарства и радног законодавства, уз фискално прилагођавање, повољно су утицале на инвестициони амбијент. Настављено је са опоравком домаће тражње (потрошње домаћинстава и инвестиција), на шта указују индикатори инвестиционе активности (производња опреме, издате грађевинске дозволе, раст новоодобрених кредита привреди, јавни инфраструктурни радови итд.).

Незапослена лица

У Филијали Ваљево која покрива подрује Колубарског округа током 2017. године тржиште рада је имало следеће карактеристике: смањен је број незапослених лица у односу на 2016. годину на нивоу Округа, и у осталим општинама мањи је број незапослености сем општина Лајковац где је незапосленост благо повећана. Због присутног нестабилног амбијента за привређивање и повећаног ризика у већој мери је изражена флукуација радне снаге а недостатак већих нових инвестиција условио

је минимални раст запошљавања са евиденције незапослених лица. За наставак тренда раста потребно је више инвеститора и отварања значајнијих производних капацитета, без којих се не може рачунати на озбиљне дугорочне резултате. И даље је неповољна квалификациона и старосна структура незапослених, због прилива старијих радника који у процесу реструктурирања и приватизације остају без посла, као и смањеног запошљавања са евиденције млађих лица. Дугорочна незапосленост је и даље изражена и то је проблем који се наслеђује годинама. Филијала Националне службе за запошљавање у Ваљево и њене испоставе у пет општина у Округу су и у току 2017. године реализовали велики број мера финансијске и нефинансијске подршке за подизање конкурентности радне снаге на тржишту рада и за директно подстицање запошљавања и развој предузетништва као што су: субвенције за samozapošljavanje и за отварање нових радних места за незапослена лица и запошљавање вишкова радника; запошљавање приправника-стручна пракса, организовани су курсеви за нове вештине и знања ради веће запошљивости незапослених; успешно ради клуб за тражење посла; систематски се врши обука незапослених како да активно траже посао; организовани су сајмови запошљавања као начин и место непосредног сусретања послодаваца и незапослених и метод бржег задовољавања потреба послодаваца и незапослених; преко пословног центра

Филијале незапослени су кроз обуке за стицање знања из предузетништва подстицани на предузетничко размишљање и понашања и брже укључивање у свет рада кроз развијање сопственог бизниса.

Број незапослених лица која активно траже запослење у Ваљеу на дан 31.12.2017. године је 6.022 лица. У 2017. години је број незапослених мањи за 1.146 (15,99%) у односу на исти месец 2016. Удео жена у незапослености у граду Ваљеу је 55,56%. На нивоу Округа учешће жена у незапослености је 55,96% у 2017. години.

Дугорочно незапослених (на евиденцији дуже од 12 месеци).

Број дугорочно незапослених лица у граду Ваљево је 68% од укупног броја незапослених и њих чине већином жене. Најбројнија су лица која чекају на запослење 5-8 године 15,44% а потом лица са трајањем незапослености од 1 - 2 година 13,58%.

Незапослена лица према годинама старости

Незапослених лица која су млађа од 30 година у Ваљеу их је 20,66%. Број незапослених лица која

су старија од 50 година има тенденцију незнатног раста. У Ваљеу их је 36,27%.

Незапослена лица према образовној структури

Структура незапослених у Округу и општинама према степену стручне спреме се није битније променила. У Ваљеу је међу незапосленим лицима 33,14% нестручних радника (I-II степен, односно четворогодишње и осмогодишње основно образовање). Са средњом стручном спремом (III, IV и V степен) у Ваљеу их је 51,51%. Са вишом школском спремом (VI-1 VI-2 степен) у Ваљеу 6,18%. Незапослених са академским образовањем у граду Ваљеу је 8,34% што чини око 75 % од свих незапослених са универзитетским образовањем у Округу. Учесће жена по степенима стручне спреме расте у вишим степенима образовања.

По групама занимања најбројније групације незапослених су у областима: машинство и обрада метала (11,35%); трговина, угоститељство и туризам (11,32%); економија, право и администрација (13,57%); пољопривреда и шумарство (9,33%), итд.

3. БРОЈ И СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ И ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ

Број незапослених на територији града Ваљева је у континуираном паду током претходних месеци 2017. године.

Табела 3. Број и структура запослених март-септембар 2017. година просек

	Град Ваљево	Структура запослених у Граду (%)	Структура запослених у Округу (%)	Структура запослених у Србији (%)
Запослени-укупно	26.118	100	100	100
Жене	11.679	44.72	43.51	47.01
Мушкарци	14.439	55.28	56.49	52.99

Извор: РЗС, Регистрована запосленост у РС, годишњи просек

Табела 4. Запослени према области делатности децембар 2017. година - просек

ДЕЛАТНОСТ	Број запослених
Пољопривреда, шумарство и рибарство	441
Рударство	42
Прерађивачка индустрија	8.234
Снабдевање електр. енергијом и гасом	260
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	609
Грађевинарство	1.304
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	3.397
Саобраћај и складиштење	982
Услуге смештаја и исхране	718
Информисање и комуникације	275
Финансијске делатности-осигурање	275
Пословање некретнинама	41
Стручне, научне иновационе и техничке делатности	601
Административне и помоћне услужне делатности	447
Државна управа и обавезно социјално осигурање	1.647

Образовање	1.796
Здравствена и социјална заштита	1.724
Уметност, забава и рекреација	201
Остале услужне делатности	573
Регистровани индивидуални пољопривредници	2.545
Запослени у правним лицима	19.037
Предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	4.535
УКУПНО У СВИМ СЕКТОРИМА ДЕЛАТНОСТИ	26.118
ПРЕДУЗЕТНИЦИ И ЗАПОСЛЕНИ КОД ЊИХ И ЛИЦА КОЈА САМОСТАЛНО ОБАВЉАЈУ ДЕЛАТНОСТ И ЗАПОСЛЕНИ У ПРАВНИМ ЛИЦИМА	23.572
УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	26.118

Извор: РЗС, Регистрована запосленост у РС, годишњи просек

4. ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ

Табела 5. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом по годинама.

	2008 (€)*	2009 (€)*	2010 (€)*	2011 (€)*	2012 (€)*	2013 (€)*	2014 (€)*	2015 (€)*	2016 (€)*	2017 (€)*
Просечна бруто зарада у Граду	437	250	430	438	469	454	459	435	443	467**
Просечна бруто зарада у округу	459	262	446	493	445	450	472	452	453	474
Просечна бруто зарада у Србији	547	312	518	545	521	527	523	506	515	537
Просечна нето зарада у Граду	315	175	311	290	342	330	333	314	322	337
Просечна нето зарада у округу	330	183	322	340	332	401	341	326	329	343
Просечна нето зарада у Србији	392	218	373	392	375	376	380	382	374	390

* по просечном средњем курсу НБС за сваку годину

** Просечна нето зарада у граду Ваљеву у 2017. години је 337 €, закључно са октобром месецом. Подаци за РС су закључно са III кварталом 2017. године

5. ПОДСТИЦАЈИ ЗАПОШЉАВАЊА И МЕРЕ ГРАДА ВАЉЕВА 2007/17. ГОДИНЕ

Табела 6: Извор: Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове

ГОДИНА	МЕР: НОА РМ	МЕРА: САМОЗАПОШЉАВАЊЕ	МЕРА: СТРУЧНА ПРАКСА	МЕРА: ЈАВНИ РАДОВИ	УКУПНО СВЕ МЕРЕ У ГОДИНИ БР. ЛИЦА	УКУПНО ИЗДВОЈЕНА СРЕДСТВА ЛС
2007.	50				50	5.000.000,00
2008.	88				88	8.750.000,00
2009.	72				72	5.800.000,00
2010.	65		21		86	8.000.000,00

2011.	20	26	34		80	10.000.000,00
2012.	24	27	25	15	91	12.000.000,00
2013.	40	20	20	46	126	18.777.000,00
2014.	37	30	20		87	15.000.000,00
2015.	10	10	30	81	131	15.000.000,00
2016.	10	10	30	69	119	15.000.000,00
2017.			42	83	125	15.000.000,00
УКУПНО:	416	123	222	294	1055	128.327.000,00

6. ПРИВРЕДА ГРАДА ВАЉЕВА

Ваљевску привреду карактерише пољопривредно-прехрамбена производња, грађевинарство и графички сектор. Традиционално, на територији града Ваљева, развијен је приватни сектор, који се састоји од малих и средњих предузећа и самосталних занатских и трговинских радњи. У привредном сектору послује око 1.300 предузећа од којих су 4 велика, 11 средњих и остало су мала. У овим предузећима је запослено преко 13.000 радника. У граду има око 3.700 предузетника, од чега је највећи број у области трговине 24.16% и прерађивачке производње 20.56%. У привредној структури, доминантно место има прерађивачки сектор (339), затим следи трговина (325), грађевинарство (80) и стручне, научне, иновационе и техничке делатности (72).

Основни локационо-развојни потенцијали за размештај сектора на подручју града су: традиционално развијен привредни сектор, већ изграђени производни и инфраструктурни капацитети, природне погодности за развој пољопривредне производње као сировинске основе за развој прехрамбене производње, мрежа саобраћајница (путеви, железница), утврђене резерве неметала - кречњака, песка, каолина, техничког камена, итд.

Значајно је учешће производње, у оквиру које посебно место заузимају металопрерађивачки сектор, прехрамбена производња и прерада, са развијеном пољопривредом и значајним пољопривредним потенцијалима, затим текстилна производња, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала. Од осталих грана доминантни су саобраћај и складиштење. Поред наведених, постоје и позитивни примери приватизованих и новостворених страних и домаћих фирми, које годинама утичу на позитивну привредну “крвну” слику града Ваљева.

7. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА, ЗАПОШЉАВАЊЕ, СЛОБОДНА РАДНА МЕСТА И СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ

У периоду од 2008. до 2017. године, остварена је макроекономска стабилност и повољнија микроекономска ситуација. То је утицало на појаву позитивних трендова на тржишту рада, али проблеми у области запошљавања, као што су недостатак послова, недовољне привредне активности и ниска запосленост у формалној економији и даље су присутни.

Опште карактеристике тржишта рада остају непромењене у односу на претходни период: неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих и ниска мобилност радне снаге, као и велики број ангажованих у сивој економији (које најновије мере Владе РС треба да преведу у легалне запослене).

8. ЗАПОШЉАВАЊЕ

Према прописима из области запошљавања, послодавци немају обавезу да пријављују нова радна места Националној служби за запошљавање тако да није могуће пратити овај индикатор. Оно што се може пратити је број слободних радних места која послодавци пријављују НСЗ онда када траже посредовање, као и запошљавање према административним подацима. Приметан је пораст броја слободних радних места које послодавци пријављују у 2016/17. години.

Табела 7. Запошљавање 2013 - 2017. година

	Град 2013.	Град 2014.	Град 2015.	Град 2016.	Град 2017.
Слободна радна места - укупно	1.321	1.180	1.382	1.603	1.322
На неодређено време	283	172	147	176	168
	21,42%	14,58%	10,64%	10,98%	12,71%
На одређено време	1.038	1.008	1.235	1.427	1.154
	78,58%	85,42%	89,36%	89,02%	87,29%

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Највише запослених у 2017. години је било у следећим привредним гранама: пољопривреда, производња и прерада хране, геологија, рударство и металургија, шумарство и обрада дрвета, машинство и обрада метала.

попуњавања слободних радних места. Према новим прописима из области запошљавања, послодавци немају обавезу да пријављују слободна радна места Националној служби за запошљавање, тако да није могуће пратити овај индикатор. Оно што се може пратити је број слободних радних места која послодавци пријављују НСЗ онда када траже посредовање као и запошљавање према административним подацима.

9. СЛОБОДНА РАДНА МЕСТА

Један од показатеља на тржишту рада је и број слободних радних места, односно стопа

Табела: 8. Слободна радна места по месецима у 2017. години

Месец 2017.	Укупно пријављене потребе	Пријављене потребе за које је потребно радно искуство	I	II	III	IV	V	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VIII
I	15	2	2	1	11			1				
II	32	12		15	2	10				5		
III	38	11	1	9	22	6						
IV	25	9		10	5							
V	224	30		31	78	25			5	17		
VI	68	1	5	15	18	30						
VII	54	3	16	5	18	15						
VIII	52	4		13	35	4						
IX	46	1		17	15	9	1		1	3		
X	28	8		1	9	10		1	2	5		
XI	100	15	2	36	6	41	2	3	6	4		
XII	15	6		4	9				2			
УКУПНО	697	102	26	157	228	150	3	5	16	34		

Извор: НСЗ-Филијала Ваљево

10. СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕННОСТИ

Табела: 9. Број незапослених по месецима од 2015. – 2017. године

	Град 2015.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2016.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО						
I	8.487	59,21%	8.039	58,50%	7.054	57,60%
II	8.573	59,21%	8.181	58,84%	7.116	57,34%
III	8.643	58,75%	8.188	58,66%	6.928	56,92%
IV	8.865	59,41%	7.796	57,88%	6.663	56,55%
V	8.634	59,01%	7.486	57,57%	6.522	56,89%
VI	8.303	58,78%	7.282	58,16%	6.410	57,16%
VII	8.083	59,05%	7.212	58,68%	6.211	56,38%
VIII	8.088	59,08%	7.011	58,14%	6.116	55,74%
IX	8.171	59,70%	6.979	58,19%	6.199	56,58%
X	7.879	59,03%	6.994	58,08%	6.151	56,37%
XI	7.786	58,91%	7.007	58,62%	6.052	56,23%
XII	7.800	58,10%	7.168	58,32%	6.022	55,97%

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Табела 10. Незапослени према дужини чекања на посао, 2016. – 2017. година

	Град 2016.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО	7.168	100	6.022	100
До 3 месеца	1.047	14,60%	817	13,56
Од 3 до 6 месеци	593	8,27%	504	8,37
Од 6 до 9 месеци	417	5,82%	340	5,65
Од 9 до 12 месеци	403	5,62%	286	4,75
Од 1 до 2 године	1.055	14,72%	818	13,58
Од 2 до 3 године	638	8,90%	526	8,73
Од 3 до 5 година	984	13,73%	722	12,00
Од 5 до 8 година	1.027	14,33%	930	15,44
Од 8 до 10 година	346	4,83%	421	6,99
Преко 10 година	658	9,18%	658	10,93

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Због рецесије и мањег запошљавања повећава се дужина чекања на евиденцији незапослених, што за последицу има неповољну старосну и квалификациону структуру незапослених, високу стопу незапослености младих и ниску мобилност радне снаге. Велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама као и велики број ангажованих у сивој економији су извршили највећи утицај да су најбројнији незапослени који чекају запослење 5-8 године (што је мање него у истом периоду 2016. године).

11. СТАРОСНА И КВАЛИФИКАЦИОНА

СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ

Старосна структура незапослених лица, посматрана у периоду децембар 2016. године показује да највеће учешће у структури незапослених, према годинама старости, имају незапослена лица 50-54 године, а затим лица 55-59 године. У 2017. години највеће учешће у структури незапослених имају незапослена лица 54-59 година, затим лица од 50-54 године. Неповољну старосну структуру незапослених, потврђује чињеница да је учешће млађих до 30 година знатно мање у укупној незапослености (2017. године 20,65%) у односу на учешће старијих од 50 година (2017. године 36,27%).

Табела: 11 . Старосна структура незапослених

Број година незапосленог лица	Град 2016.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2017.	Удео у укупном броју незапослених (%)
УКУПНО	7.168	100	6.022	100
15-19 година	204	2,85%	108	1,79%
20-24 године	697	9,72%	484	8,04%
25-29 година	885	12,35%	652	10,83%
30-34 године	728	10,16%	634	10,53%
35-39 година	736	10,27%	618	10,26%
40-44 године	728	10,16%	662	10,99%
45-49 година	842	11,75%	680	11,29%
50-54 године	952	13,28%	779	12,94%
55-59 година	928	12,95	910	15,11%
60-64 године	468	6,53%	495	8,22%

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Табела: 12. Квалификациона структура незапослених

Квалификацион а структура незапослених лица	Град 2016.	Удео у укупном броју незапослених (%)	Град 2017. (30.06.201)	Удео у укупном броју незапослених (%)

УКУПНО	7.168	100	6.410	100
Неквалификовани	1.766	24,64	1.681	26,22
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	486	6,78	427	6,66
Квалификовани	1.634	22,79	1.405	21,91
Средња стручна спрема	2.143	29,89	1.933	30,15
Висококвалификовани	58	0,80	52	0,81
Виша стручна спрема	264	3,68	233	3,63
Висока стручна спрема	817	11,39	679	10,59

Извор: АПР

Незапослених лица са средњом стручном спремом и неквалификованих лица и даље је преко 50% учешћа у укупно незапосленим лицима у граду Ваљево. Удео незапослених са високом и вишом стручном спремом је у благом смањењу, што је позитиван тренд.

Незапосленост жена

Незапосленост жена у Граду Ваљево израженија је од незапослености мушкараца. Од укупног броја незапослених на дан 31.12.2017. године, жене чине 55,55% од укупног броја незапослених лица.

Табела 13. Структура незапослених према полу, пресек на дан 31.12.2017. године

		Град Ваљево	Незапосленост у Колубарском округу
Незапослени - укупно		6.022	10.760
Незапослени - жене	број	3.345	6.021
	%	55,55	55,96
Незапослени - мушкарци	број	2.677	4.739
	%	44,45	44,04

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Положај Рома на тржишту рада

Посебно осетљива група на тржишту рада и велики изазов у запошљавању представљају незапослена лица ромске националности. Висока стопа незапослености и ниска стопа партиципације и запослености карактеришу положај Рома на тржишту рада, који је знатно лошији у односу на укупну популацију. Посебан проблем је дугорочни карактер незапослености.

Незапосленост лица са инвалидитетом

Проблем запошљавања лица са инвалидитетом Влада Републике Србије, поред финансијских подстицаја, покушава да реши и законским прописима којима би обавезала послодавце да интензивније запошљавају наведена лица. У том смислу је и усвојен Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом (Службени гласник РС, бр. 36/09). Удео наведених лица у укупном броју незапослених у Граду Ваљево је 2,51%.

Табела 14. Незапослени са инвалидитетом (стање 31.12.2017.)

Категорија		
	Укупно	Жене
Ратни војни инвалиди	23	0
Војни мирнодопски инвалиди	1	0
Инвалиди рада	4	4
Категорисана лица	1	5
Процењена радна способност	148	69
Укупан број лица са инвалидитетом	177	78

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ваљево

Вишкови запослених и корисници новчане надокнаде

Посебан проблем на тржишту рада Града Ваљева и даље представља велики број вишка запослених. Равноправни статус и запошљавање ове категорије незапослених, решавао се на различите начине и применом различитих мера активне политике запошљавања. Улагањем отпремнина у ново запошљавање или самозапошљавање била је једна од мера која је примењивана у протеклом периоду. Такође, држава је финансијски помагала у решавању вишка запослених у предузећима која су започела процес рационализације и реструктурирања као припрему за приватизацију. Број корисника новчане накнаде којима је исплаћена накнада у 2016. године износио је 1.266, од чега је жена 729 (57,58%).

Сива економија

Рад у сивој економији повезује се са ниским зарадама и ниском продуктивношћу, ниским нивоом заштите на раду, лошим радним условима, а врло често су у питању и послови без плаћеног основног здравственог и социјалног осигурања. Могућност остајања без посла међу неформално запосленима много је већа него међу формално запосленим радницима. Односно, поред свих очекивања да ће у време кризе неформална запосленост да расте, потврђује се тврдња да је могућност остајања без посла већа у неформалном у односу на формални сектор.

Град Ваљево је за 2018. годину предвидео реализацију циљева активне политике запошљавања који су усмерени на:

1. повећање запослености,
2. улагање у људски капитал

Повећање запослености

Раст запошљавања, и као стратешки циљ, одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од повећања не само броја, већ и

квалитета радних места, односно од повећања такозваних «добрих послова». У том смислу акценат треба ставити на развој привреде, привлачење страних директних инвестиција, допринос унапређењу система образовања и система социјалне заштите, као и напредовања у процесима децентрализације и регионалног развоја.

Улагање у људски капитал

У основи економског раста и развоја иновативне и конкурентне привреде, са више послова и са бољим пословима, налази се улагање у људски капитал и квалитет система образовања. Одговарајуће знање и његова примена, препознато је као основни развојни фактор који Град Ваљево, с обзиром на остале расположиве факторе и ресурсе, мора у пуној мери да искористи. Имајући у виду да се наше друштво определило да постане «друштво које учи», што је у складу са смерницама европске стратегије 2020, посебно је важно допринети спровођењу реформе система образовања, што је дугорочан процес чији ће резултати бити видљиви не само у систему образовања него и у запошљавању.

Превазилажење постојеће ситуације у првом реду подразумева реформу система средњег стручног образовања и успостављање система образовања одраслих, система кратких обука на тржишту рада. Ове мере би допринеле решавању једног од водећих проблема, а то је слаба мобилности радне снаге.

Планирање образовне политике треба да буде у складу са потребама тржишта рада, кроз унапређење квалитета образовања, реализацију обука (нарочито у делу који се односи на кратке обуке) и практичну наставу, јер су управо практична знања и стечене вештине од великог значаја за запошљавање и укључивање у свет рада. Остали елементи су: успостављање и развој каријерног вођења и саветовања, развој образовања одраслих, функционално основно образовање, стандардизација програма образовања и обука, акредитација образовних установа, сертификација знања, вештина и компетенција незапослених лица, развој националног оквира класификација као и

12. ПРИОРИТЕТИ ЗАПОШЉАВАЊА

Приоритети политике запошљавања су:

1. Усклађивање понуде и тражње на тржишту рада кроз повећање стручности и компетентности радне снаге;
2. Доношење програма за нове облике запошљавања и унапређење социјалног дијалога;

1.УСКЛАЂИВАЊЕ ПОНУДЕ И ТРАЖЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА КРОЗ ПОВЕЋАЊЕ СТРУЧНОСТИ И КОМПЕТЕНТНОСТИ РАДНЕ СНАГЕ

Успостављање и развој каријерног вођења и саветовања, развој образовања одраслих и функционалног основног образовања, стандардизација програма образовања и обука, акредитација образовних установа, сертификација знања, вештина и компетенција незапослених лица, развој националног оквира класификација као и успостављање новог система класификација занимања, допринеће усклађивању понуде и тражње на тржишту рада.

Смањење јаза између понуде и тражње на тржишту рада, је један од приоритета ЛАПЗ-а за 2018. годину. Анализа и сагледавање стања и потреба тржишта рада и прогнозе потреба послодаваца, су предуслов за дефинисање мера и активности у циљу усклађивања понуде и тражње.

Имајући у виду да савремени рад захтева квалификовану радну снагу и високе компетенције и чињеницу да је на тржишту рада у Ваљево велики број, посебно дугорочно незапослених, који поседује застарела знања и неадекватне компетенције, НАПЗ ће интервенисати на страни понуде и тражње, и то:

- промовисањем концепта доживотног учења,
- додатним образовањем и обукама,
- индивидуалним приступом и каријерним вођењем на бази индивидуалних планова запошљавања,

2. ДОНОШЕЊЕ ПРОГРАМА ЗА НОВЕ ОБЛИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ СОЦИЈАЛНОГ ДИЈАЛОГА

Доношењем Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, 2003. године, створена је могућност да се формирају Локални савети за запошљавање (у даљем тексту: ЛСЗ), који би са укључивањем социјалних партнера утицали да се кроз програме активне политике запошљавања смањи незапосленост на локалном нивоу.

ЛСЗ је предузео низ активности за смањење незапослености у Граду Ваљево, а то се превасходно односи на доношење Програма активне политике запошљавања, односно, Локалног акционог плана запошљавања од 2011. године када је почело његово формирање.

IV ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА ВАЉЕВА ЗА 2018. ГОДИНУ

Програми и мере активне политике запошљавања утврђени овим акционим планом, које ће током 2018. године спроводити НСЗ, реализују се у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и прописима о државној помоћи а критеријуми, начин и друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања уређују се општим актом НСЗ.

1. **Стручна пракса** - ради стицања практичних знања и вештина за самосталан рад у струци без заснивања радног односа и то за лица са најмање средњим образовањем
2. **Јавни радови** - за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса

1. СТРУЧНА ПРАКСА

НАМЕНА:

Програм стручне праксе намењен је незапосленим лицима која се први пут стручно оспособљавају за занимање за која су стекла одређену врсту и степен стручне спреме или која су се стручно оспособљавала краће од времена потребног за полагање приправничког/стручног испита, а ради оспособљавања за самосталан рад и полагање приправничког, односно стручног испита, у складу са законом или општим актом послодавца, **без обавезе заснивања радног односа.**

Програм стручне праксе траје у складу са законом, а најдуже 12 месеци, и то:

- до 6 месеци за приправнике са средњим образовањем,
- до 9 месеци за приправнике са вишим или високим трогодишњим образовањем,
- до 12 месеци за приправнике са најмање четворогодишњим високим образовањем.

Током трајања стручне праксе Национална служба за запошљавање:

1. ангажованим лицима исплаћује новчану помоћ у месечном износу од:
  - 16.000,00 динара за лица са најмање четворогодишњим високим образовањем,
  - 14.000,00 динара за лица са вишим или високим трогодишњим образовањем и
  - 12.000,00 динара за лица са средњим образовањем;
2. врши обрачун и уплату доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести, у складу са Законом.

ЦИЉЕВИ:

Да приправници стекну стручну праксу и тиме испуне један од важних захтева за будуће запошљавање и/или добију Потврду о обављеном стручном стажу за степен стручне спреме у којој су је обавили.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ:

Незапослена лица са високом, вишом и средњом стручном спремом.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА УКЉУЧИВАЊЕ У ПРОГРАМ:

- Исказане потребе послодавца за запосленима са високом, вишом и средњом стручном спремом;
- Да уредно измирује обавезе по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање;
- Да је законом или актом о организацији и систематизацији послова код послодавца као услов за рад на одређеним пословима прописана обавеза обављања приправничког стажа;
- Да је измирио раније уговорне обавезе према Националној служби, осим за обавезе чија је реализација у току;
- Да има најмање једно запослено лице;
- Да има кадровске и друге капацитете за стручно оспособљавање лица;
- Да ангажује незапослено лице које:
  - има средње, више или високо образовање
  - нема радног искуства у струци или нема радног искуства у својству приправника, довољног (мање од прописаног за одређени степен

стручне спреме) за стицање услова за полагање приправничког, односно стручног испита.

КАРАКТЕРИСТИКЕ:

Средства Града Ваљева којима се финансира **стручна пракса** улажу се у оспособљавање незапослених лица са високом, вишом и средњом стручном спремом за самосталан рад у струци са могућношћу полагања приправничког или стручног испита.

Послодавац који има до 10 запослених има право да у програм укључи до два незапослена лица, а послодавац који има преко 10 запослених има право да у програм укључи незапослена лица чији број не може бити већи од 20% укупног броја запослених.

НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Програми ангажовања приправника реализују се подношењем захтева послодаваца, под условима и роковима који буду прописани конкурсом, објављеним том приликом.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА ВИСОКОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (**16.000,00 дин.**) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по полазнику.

Укупно потребна средства за 1 лице 17.500,00 X 12 месеци = 210.000,00 дин.

Планиран број лица: **40**

Укупно потребна средства за лица са високом стручном спремом (210.000,00 X 40) = 8.400.000,00 динара.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА ВИШОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (**14.000,00 дин.**) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по полазнику.

Укупно потребна средства за 1 лице 15.500,00 X 9 месеци = 139.500,00 дин.

Планиран број лица: **10**

Укупно потребна средства за лица са вишом стручном спремом (139.500,00 X 10) = 1.395.000,00 дин.

СПЕЦИФИКАЦИЈА ТРОШКОВА ЗА ЛИЦА СА СРЕДЊОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ:

Новчана помоћ (**12.000,00 дин.**) + допринос за случај повреде на раду и професионалне болести у складу са законом = 1.500,00 дин. месечно по полазнику.

Укупно потребна средства за 1 лице 13.500,00 X 6 месеци = 81.000,00 дин.

Планиран број лица: **15**

Укупно потребна средства за лица са средњом стручном спремом (81.000,00 X 15) = 1.215.000,00 дин.

УКУПАН БРОЈ ЛИЦА КОЈА ЋЕ БИТИ ОБУХВАЋЕНА ПРОГРАМОМ ----- 65 ЛИЦА

ОЧЕКИВАЊЕ ОД ПРОГРАМА:

Да се лица оспособе за самосталан рад у струци и да се створе услови за запошљавање незапослених лица и задржавања у радном односу на неодређено време.

ИНДИКАТОРИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Оспособљеност за самосталан рад у струци и добијање потврде о обављеном приправничком стажу и могућност запошљавања, односно продужење радног односа по истеку приправничког стажа за 30 лица.

ИЗВОЂАЧИ:

Послодавци и приправници

1. Средња стручна спрема..	1.215.000,00
2. Виша стручна спрема.....	1.395.000,00
3. Висока стручна спрема..	8.400.000,00

УКУПНО: 11.010.000,00

Послодавац је у обавези да:

- стручно оспособљава незапослено лице у дужини трајања уговорне обавезе;
- оспособи незапослено лице за самосталан рад у струци, у складу са законом;
- доставља Националној служби извештаје о присутности лица на стручној пракси, у складу са уговором;
- достави Националној служби извештај о обављеној стручној пракси, у складу са уговором;
- организује незапосленом полагање стручног или приправничког испита за самосталан рад, односно обезбеди доказе о оспособљавању неопходне за полагање испита пред надлежним органом;
- изда потврду о обављеној стручној пракси, односно положеном стручном или приправничком испиту;
- омогући Националној служби контролу реализације уговорних обавеза и
- обавести Националну службу о свим променама које су од значаја за реализацију уговора у року од 8 дана од дана настанка промене.

НАМЕНА:

Јавни радови су мера активне политике запошљавања која предвиђа одобравање средстава за радно ангажовање незапослених лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево и подразумева спровођење активности које предузима послодавац - извођач јавног рада, а које имају за циљ остварење одређеног друштвеног интереса (нпр. превенција и помоћ старима, санација дивљих депонија, уређење и изградња путева и др.). Јавни радови доприносе очувању и унапређењу радних способности незапослених.

ЦИЉЕВИ:

Јавни радови су мера активне политике запошљавања, у циљу радног ангажовања, очувања и унапређења радних способности незапослених, као и ради остваривања одређеног друштвеног интереса.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ:

Незапослена лица са евиденције Националне службе за запошљавање - Филијале Ваљево, лица у стању социјалне потребе и корисника материјалног обезбеђења, нестручна лица и лица са средњом стручном спремом.

ОБЛАСТИ СПРОВОЂЕЊА:

Јавни радови се могу организовати и спроводити у областима:

- **социјалних, хуманитарних, културних и других делатности:**

здравствено васпитне активности—превенција и помоћ старима, социјално угроженим лицима, особама са инвалидитетом, заштита и очување културног наслеђа и археолошких налазишта, послови у позоришној, музејској, библиотечкој и туристичкој делатности, послови ажурирања база података и други послови;

- **одржавања и обнављања јавне инфраструктуре:**

уређење и изградња путева и путних појасева, насипа, канала, пруга, мостова, реконструкција канализационе и водоводне мреже и других објеката од општег интереса, уређење месних заједница, уређење ромских

насеља – побољшање услова становања и други послови;

- **одржавања и заштите животне средине и природе:**

санација дивљих депонија, чишћење и одржавање обала река, језера, канала, одвода, јавних површина, пошумљавање, развој еколошких посета, чување и заштита шума, река и језера, развој сеоског подручја, монтажа и одржавање опреме у парковима и јавним дечијим игралиштима, помоћ за успостављање нових депонија – локација за сакупљање и одвођење отпада и други послови.

НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА:

Програм јавних радова реализује се подношењем захтева под условима и роковима који буду прописани конкурсом објављеним том приликом. Право учествовања у поступку спровођења јавних радова имају: јавна предузећа и установе, привредна друштва, предузетници, задруге, друштвене организације, удружења грађана и органи локалне самоуправе.

Средства намењена за организовање јавних радова користе се за зараде лица укључених у јавне радове и за накнаду трошкова доласка и одласка са рада (18.000,00 динара, нето + 2.000,00 трошкови превоза). Приоритет при одобравању за спровођење јавних радова имаће послодавци који обезбеђују радно ангажовање незапосленим лицима. Са лицима се закључује уговор о привремено повременим пословима.

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА: Дужина трајања јавног рада биће одређена Јавним позивом, максимално 3 месеца.

V РЕАЛИЗАЦИЈА

Предвиђене мере активне политике запошљавања усклађене су са НАПЗ-а и потребама тржишта рада. Приоритети политике запошљавања дефинисани Локалним акционим планом за запошљавање су управо усмерени на повећање стручности и компетентности радне снаге, подстицаје запошљавања незапослених лица.

1. У 2017. и 2018. години НСЗ Филијала Ваљево реализује програме стручне праксе само за приватни сектор и секторе из области здравствене, социјалне заштите, правосуђа и просвете. Из тог разлога одлучено је да се пружи прилика за 65 незапослених лица, од IV до VII степена

стручне спреме, која нису у могућности да стручну праксу/приправнички стаж обаве у приватном и наведеним секторима, да то ураде и у секторима, корисника буџетских средстава (ЈЛС, ЈП и ЈКП и установама).

2. Јавни радови су једна од најпопуларнијих мера активне политике запошљавања зато што је намењена незапосленим лицима који учешћем у овој мери добијају могућност да, краткорочно, остваре редовна примања, али

и да очувају и унапреде своје радне способности. Посебно је важно напоменути да за меру јавни радови постоји већа потреба за ангажовањем незапослених лица на уређењу зелених површина, инфраструктуре, уређењу путних појасева и других објеката од општег интереса. Из напред наведених разлога се ова мера активне политике запошљавања поново налази у ЈАПЗ-а.

1. ПРЕГЛЕД УКУПНИХ ТРОШКОВА И ОБУХВАТ ЛИЦА

Табела: 15. План мера реализације ЈАПЗ-а за 2018. годину са бројем лица и износима

Редни број	НАЗИВ ПРОГРАМА	БРОЈ ЛИЦА	УКУПАН ИЗНОС
1.	Стручна пракса – ради стицања практичних знања и вештина за самосталан рад у струци	65	11.010.000,00
2.	Јавни радови	140	13.990.000,00
УКУПНО:		205	25.000.000,00

2. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА

Одељење доставља Градском већу на усвајање извештај о реализацији ЈАПЗ за текућу годину.

Укупан износ за финансирање програма и мера активне политике запошљавања за 2018. годину, које се спроводе кроз ЈАПЗ, износи **25.000.000,00** динара.

Средства су обезбеђена у Одлуци о буџету града Ваљева за 2018. годину, Програм: 3, функција: 490, програмска активност/пројекат: 1501-0002.

3. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

За расписивање Јавног позива за предвиђене мере ЈАПЗ-а задужена је Градска управа града Ваљева - Одељење за локални развој, привреду и комуналне послове у сарадњи са Националном службом за запошљавање - Филијала Ваљево.

За пријем, обраду захтева и давање предлога за одлучивање задужена је Национална служба за запошљавање-Филијала Ваљево. За предлоге за доношење одлука, по примљеним захтевима, задужен је Савет за запошљавање. Закључивање уговора на основу предлога Савета врши Градоначелник и директор Националне службе за запошљавање-Филијала Ваљево.

Административно стручну подршку, праћење, реализацију, контролу, евалуацију и извештавање, врши Национална служба за запошљавање – Филијала Ваљево. Извештај се доставља Одељењу за локални развој, привреду и комуналне послове.